

תוכן העניינים

- 3..... נמשכת רמת ההריסות הגבוהה ברחבי הגדה המערבית
- 5..... הצעות חוק ישראליות להגירה גורש לשם ענישה מהגדה המערבית
- 6..... התנחלות חדשה בכפת חברון מעוררת חששות הומניטריים
- 8..... השיקום בעזה נתקל בקשיים נוספים בשל עניינים הנוגעים לזכויות דיור, קרקע ורכוש
- 10..... המתקפות והעימותים נמשכים גם בחודש מרס

ח'אן אל־אחמר (נפת יהושלם), 7 באפריל 2016

סקירה כללית

בחודשים מרס ואפריל נמשכה הריסתם של בתים ומבני מחיה פלסטיניים בגדה המערבית בנימוק של היעדר היתר בנייה ישראלי, ופרקטיקה זו הציבה משקי בית וקהילות שלמות בסכנה של העברה בכפייה. מאז תחילת השנה (נכון לאמצע אפריל) הרסו הרשויות הישראליות או החרימו כמעט 600 מבנים פלסטיניים ועקרו יותר מ־800 בני אדם. נתון זה גדול כמעט פי ארבעה מהמוצע החודשי להריסות בשנת 2015. יותר מרבע מהמבנים שנבחרו להריסה ניתנו כסיוע הומניטרי, ונתון זה גדול פי שלושה מהמוצע החודשי לשנת 2015. בתדרוך שלו למועצת הביטחון של האו"ם ב־18 באפריל הביע מזכ"ל האו"ם את חששו לנוכח "השיעור המדאיג" של ההריסות, וציין כי "ישראל הופכת את השגתם של היתרי בנייה לכמעט בלתי אפשרית עבור פלסטינים".

ההכנות המתנהלות להקמת התנחלות חדשה בדרום הגדה המערבית עוררו חששות נוספים בתחום ההגנה, ועניין זה מודגש בגיליון הנוכחי של המעקב ההומניטרי. בתדרוך שנזכר לעיל הזהיר מזכ"ל האו"ם כי "יצירת עובדות חדשות בשטח, באמצעות הריסת [מבנים] ובניית התנחלויות, מעוררת שאלות האם כוונתה הסופית של ישראל היא, למעשה, לדחוק את רגליהם של פלסטינים מחלקים מסוימים של הגדה המערבית וכך לפגוע בכל סיכוי למעבר למדינה פלסטינית בת־קיימא".

הגיליון הנוכחי מתאר בפירוט גם כמה מהקשיים הניצבים בפני שיקומם של בתים שנהרסו ברצועת עזה במהלך ההסלמה במעשי האיבה ב־2014, ובמיוחד סוגיות הנוגעות לרישום מקרקעין אצל הרשויות בעזה והיעדר תכנון מספיק. דוח שפרסם משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים באפריל מציג ממצאי סקר שנערך בקרב עקורים פנימיים בעזה, שנעקרו כתוצאה מהרס זה ואשר מעריכים כי 75 אלף מהם עדיין מחוסרי דיור לקראת יום השנה השני למעשי האיבה. נכון למועד כתיבת דוח זה, עדיין דרוש מימון לשיקומם של כ־6,600 בתים, המהווים כ־37% מכלל המקרים הממתינים לטיפול.

בדבריו על רצועת עזה מנה המזכיר הכללי מספר דאגות שעלו לאחרונה, לרבות בנוגע לכשל המתמשך של הדיונים הפנים־פלסטיניים להשגת אחדות של ממש,

דגשים מרכזיים

- מספר הבתים ומבני המחיה הפלסטיניים שהרסו הרשויות הישראליות בגדה המערבית מאז תחילת 2016 (נכון לאמצע חודש אפריל), ומספר בני האדם שנעקרו כתוצאה מכך, גדול כבר עתה מהנתונים המקבילים בכל שנת 2015.
- כ־17% מהבתים שנהרסו או ניזוקו קשות במעשי האיבה בשנת 2014 בעזה שוקמו; על פי הערכות, 75 אלף בני אדם עדיין עקורים.
- נמשכים ירי הרקטות עלידי פלסטינים אל דרום ישראל והתקיפות האוויריות הישראליות בשטח עזה, פעולות המסכנות חיי אזרחים ומחריפות את הסיכון להסלמה רחבת היקף נוספת; שני ילדים פלסטינים נהרגו בחודש מרס.

נתונים לחודש פברואר 2016

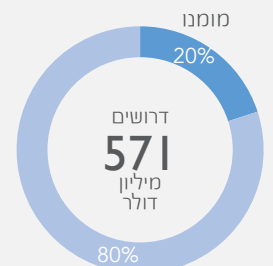
22	אזרחים פלסטינים שנהרגו (כתוצאה ישירה של הסכסוך)
348	אזרחים פלסטינים שנפצעו (כתוצאה ישירה של הסכסוך)
0	ישראלים שנהרגו (כתוצאה ישירה של הסכסוך)
27	ישראלים שנפצעו (כתוצאה ישירה של הסכסוך)
176	מבנים שנהרסו בגדה המערבית
198	בני אדם שנעקרו בגדה המערבית

תוכנית המענה ההומניטרית

2016

571 מיליון דרושים (דולר ארה"ב)

20% מומנו

דרישות שלא נענו

להשבתת תחנת הכוח של עזה ב־8 באפריל בשל מחסור בדלק ולגילוייה ב־18 באפריל של מנהרה העוברת מעזה לשטח ישראל ואשר תוארה כ"צעד מסוכן ופרובוקטיבי". הוא ציין כי התנאים בעזה הם "בלתי נסבלים" והפציר ב"כל המדינות החברות לעמוד בהתחייבויותיהן לתמוך בשיקום עזה ובפיתוחה".

גל האלימות שהחל באוקטובר 2015 נמשך גם במרס וגרם להריגתם של מספר פלסטינים, רובם על פי חשד מבצעי מתקפות. הנתונים היו גבוהים מעט מהנתונים בחודשיים הראשונים של השנה. חששות קודמים בדבר השימוש המופרז שעושים כוחות ישראלים בכוח בתגובה על מתקפות שמבצעים פלסטינים הודגשו בחודש מרס, כשבתקרית שהונצחה בצילומים נראה חייל, שנעצר לאחר מכן והואשם בהריגה, "מוציא לכאורה להורג בלא משפטי" חשוד בביצוע מתקפה. גיליון זה של המעקב ההומניטרי סוקר גם ירי רקטות על ידי פלסטינים לדרום ישראל ותקיפות אוויריות ישראליות בעזה, שגרמו במרס להריגתם של שני ילדים פלסטינים, פעולות ששתיהן מחריפות את הסיכון להסלמה רחבת היקף נוספת.

בדבריו על האלימות המתמשכת חזר מזכ"ל האו"ם ואמר כי "לעולם לא תוכל להיות הצדקה כלשהי לדקירות, דריסות מכוונות, הסתה לאלמות או האדרה והלל לרוצחים". כן ציין כי "פלסטיני בן עשרים הנתון לכיבוש לא ראה משך כל חייו התקדמות מדינית כלשהי. חוסר סבלנות וייאוש לנוכח זאת הם אחד הגורמים שבשורש האלימות... שומה על כולנו לעשות כל שביכולתנו להבטיח שלום ב־קיימא".

סכנת העברה בכפייה

סעיף 49 לאמנת ג'נבה הרביעית אוסר על העברה בכפייה של בני אדם מוגנים ממקום מגוריהם הרגיל, ואוסר גם על גירושם אל מחוץ לשטח כבוש. משפחות וקהילות פלסטיניות רבות ברחבי הגדה המערבית הכבושה, לרבות ירושלים המזרחית, חיות בצלה של סכנת העברה בכפייה, מאחר שנהגים ישראלים יצרו סביבה הדוחקת את רגליהם ממקומות מושבם. אף שעיקר הלחץ מופעל על בדואים ורועים בשטח C, העברה בכפייה לובשת גם צורות אחרות. שני המאמרים שלהלן הם הראשונים בסדרת מאמרים שיתפרסמו במעקב ההומניטרי, המדגישים שורה של מצבים ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש שבהם נחשפו פלסטינים לסכנה מוגברת להעברה בכפייה.

בנובמבר 2015 נדחתה עתירה שהוגשה זה מכבר לבג"ץ נגד צווי הריסה התלויים ועומדים נגד רוב המבנים בחירבת טאנא. בעקבות זאת, ברבעון הראשון של 2016, פקדו את הקהילה שלושה גלי הריסות, שניים מהם במרס ואחד בפברואר.

סמוך לחירבת טאנא, בתחומי שטח האש, נמצאים שני מאחזים ישראליים שהוקמו בשנים האחרונות בלא הרשאת הרשויות הישראליות. מתוך עשרות צווי הריסה שהוציאו הרשויות הישראליות נגד מבנים במאחזים אלה, יושרו רק מעטים.

לאחר ביקור בחירבת טאנא אמר המתאם ההומניטרי לשטח הפלסטיני הכבוש, רוברט פייפר, כי "הרס בתים ומקורות מחיה כדי להפעיל על משקי בית לחץ לעזוב מציב קהילות בסכנת 'העברה בכפייה', שהיא הפרה חמורה של דיני הכיבוש."²

כן נהרסו בחודש מרס 82 מבנים ב־22 קהילות אחרות. רק בארבע קהילות אחרות גרמו הריסות לעקירה: בעין אל־קילט (נפת יריחו) נעקרו 46 בני אדם; ברמון (נפת רמאללה) נעקרו 17 בני אדם; בעיר חברון נעקרו שמונה בני אדם ובג'נבא (נפת חברון) נעקרו שמונה בני אדם נוספים. בירושלים המזרחית נהרסו 28 מבנים, נתון שווה כמעט לכלל המבנים שנהרסו בשני החודשים הקודמים יחד. ההריסות בעיר חברון היו צעדי ענישה שהתמקדו בבתי משפחותיהם של החשודים בכיצוע מתקפות נגד חיילים ישראלים בנובמבר ובדצמבר 2015; בין העקורים היו שלושה ילדים.

*בחודש מרס נהרסו או הוחרמו
32 מבנים שניתנו כסיוע
הומניטרי, נתון גדול כי שלושה
מהמוצע החודשי לשנת 2015.*

בחודש מרס נהרסו או הוחרמו 32 מבנים שניתנו כסיוע הומניטרי, נתון גדול כי שלושה מהמוצע החודשי לשנת 2015. כל ההריסות של סיוע הומניטרי התבצעו בחירבת טאנא ובג'נבא, שגם היא ממוקמת בתחומי שטח אש, באזור מסאפר יטא שבנפת חברון (שטח אש 918).

באפריל נמשכו הריסות בקנה מידה נרחב

במחצית הראשונה של אפריל הרסו הרשויות הישראליות 93 מבנים נוספים, הריסות שבהן נעקרו כמעט מאתיים בני אדם. סך המבנים שנהרסו מאז תחילת 2016 גדול כעת ממניין זה לשנת 2015 כולה, וכך גם מספר העקורים. התקריות באפריל כללו את הגל הרביעי של הריסות בחירבת טאנא השנה. נהרסו בהן 34 מבנים, 13 מהם מבנים שהוקמו במימון תורמים, ונעקרו 69 פלסטינים, 29 מהם ילדים.

חלק זה נמסר על ידי משרד הנציב
העליון לזכויות האדם

הצעות חוק ישראליות מתירות גירוש לשם ענישה מהגדה המערבית

בעקבות ההסלמה האחרונה באלימות, שהחלה בנובמבר 2015, דווח באמצעי התקשורת כי בתגובה על "פעולות טרור" שוקלות הרשויות הישראליות "לגרש" את משפחותיהם של תוקפים לכאורה מהגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, לרצועת עזה או למקומות אחרים.³ ב־21 בינואר 2016, במענה למכתב מארגון זכויות האדם הישראלי "המוקד להגנת הפרטי", הודיע משרד המשפטים כי אין כוונה כזו "בשלב זה".⁴ ואף על פי כן, במרס 2016 הונחו על שולחן הכנסת שתי הצעות חוק פרטיות בנושא זה, שזכו לתמיכת הקואליציה וכן לתמיכתן של כמה ממפלגות האופוזיציה.⁵

הצעת החוק הראשונה - "הצעת חוק הפעלת סמכות תיחום מגורים תושבי אזור ומשפחותיהם עקב השתתפות בטרור" - נועדה לאפשר גירוש לעזה. ההצעה השנייה - "הצעת חוק הכניסה לישראל - ביטול אשרה ורישיון לישיבת קבע למחבלים ומשפחותיהם עקב השתתפות בטרור" - מבקשת להתיר הגליה אל מחוץ לשטח הפלסטיני הכבוש. ב־23 במרס אישרה ועדת הכנסת פטור מהנחה לשתי הצעות החוק הללו.⁶ כן ביקש הקבינט הישראלי מהיועץ המשפטי לממשלה לאשר את הצעדים המוצעים, אף שבאמצעי התקשורת דווח כי היועץ המשפטי כבר הבהיר כי שני חוקים אלה מנוגדים לחוק הישראלי ולמשפט הבינלאומי גם יחד.⁷

הגליה, גירוש או סילוק לשם ענישה מהווים העברה בכפייה והפרה חמורה של אמנת ג'נבה הרביעית (סעיף 147).

הגליה, גירוש או סילוק לשם ענישה - בין אם במה שמכונה "תיחום מגורים" או באופן אחר - מהווים העברה בכפייה והפרה חמורה של אמנת ג'נבה הרביעית (סעיף 147). בנוסף מעוררות הצעות החוק הנוכחיות סכנה של ענישה קולקטיבית, שסעיף 33 אוסר עליה, וחששות אחרים בתחום זכויות האדם, במיוחד הואיל ודומה כי ההגדרה של "השתתפות בטרור" רחבה מאוד.

משפחה פלסטינית גורשה מירושלים המזרחית בעקבות פיגוע

ב־10 במרס 2016 אילצו הרשויות הישראליות את משפחתו של מי שנחשד בירי על ישראלים לעזוב את ירושלים המזרחית. כפיגוע, שהתרחש יומיים קודם לכן, נפצעו שני שוטרי משמר הגבול, והחשוד בביצועה נהרג. משטרת ישראל העבירה את ארבעת האחים הגדולים ואמם למחסום קלנדיה והורתה להם לעזוב את ירושלים המזרחית, מאחר שלא היה להם היתר תושב; בעת התקרית המתינו בקשות ההיתרים שלהם להכרעת הרשויות הישראליות. המשפחה, שהתגוררה שנים אחדות בירושלים המזרחית, שכרה בעקבות הגירוש דירה בפרבר הירושלמי ביר נבאלה.

התנחלות ישראלית חדשה בנפת חברון מעוררת חששות הומניטריים

ההכנות להקמת התנחלות חדשה במיקום אסטרטגי לאורך כביש 60 (עורק התנועה העיקרי מצפון לדרום בגדה המערבית), בסמוך למחנה הפליטים אל-ערוב, בצפון נפת חברון, החלו לפני כשנה ומעוררות מספר חששות הומניטריים. הקמה או הרחבה של התנחלויות בגדה המערבית הכבושה אינה חוקית מתוקף המשפט הבינלאומי, והפכה לגורם עיקרי לפגיעותה של האוכלוסייה הפלסטינית, הואיל והיא יוצרת צורך באמצעי הגנה וסיוע מצד גורמים הומניטריים.

על פי דיווח באמצעי תקשורת ישראליים, בשנת 2012 רכשה עמותת מתנחלים בחשאי נכס במקום זה מידי חברת קש נוצרית שוודית, שזו רכשה שנים אחדות קודם לכן מכנסייה פרסביטריאנית. המתחם, הידוע בשם "בית אל-כַּכְּהָה" ומשתרע על פני כארבעים דונם, כולל שמונה מבנים. בשנה האחרונה ביצעה עמותת המתנחלים עבודות שיפוץ נרחבות במתחם.⁸ באוקטובר 2015 אישר שר הביטחון הישראלי תיקון לגבול המועצה האזורית גוש עציון כך שיכלול את מתחם בית אל-ברכה. אף שעל פי דיווחים ניתן לשכן במבנה עשרות משפחות, לעת עתה לא ברור האם ההתנחלות החדשה תשמש למטרות מגורים או לתיירות.⁹

מתיחות ואלימות

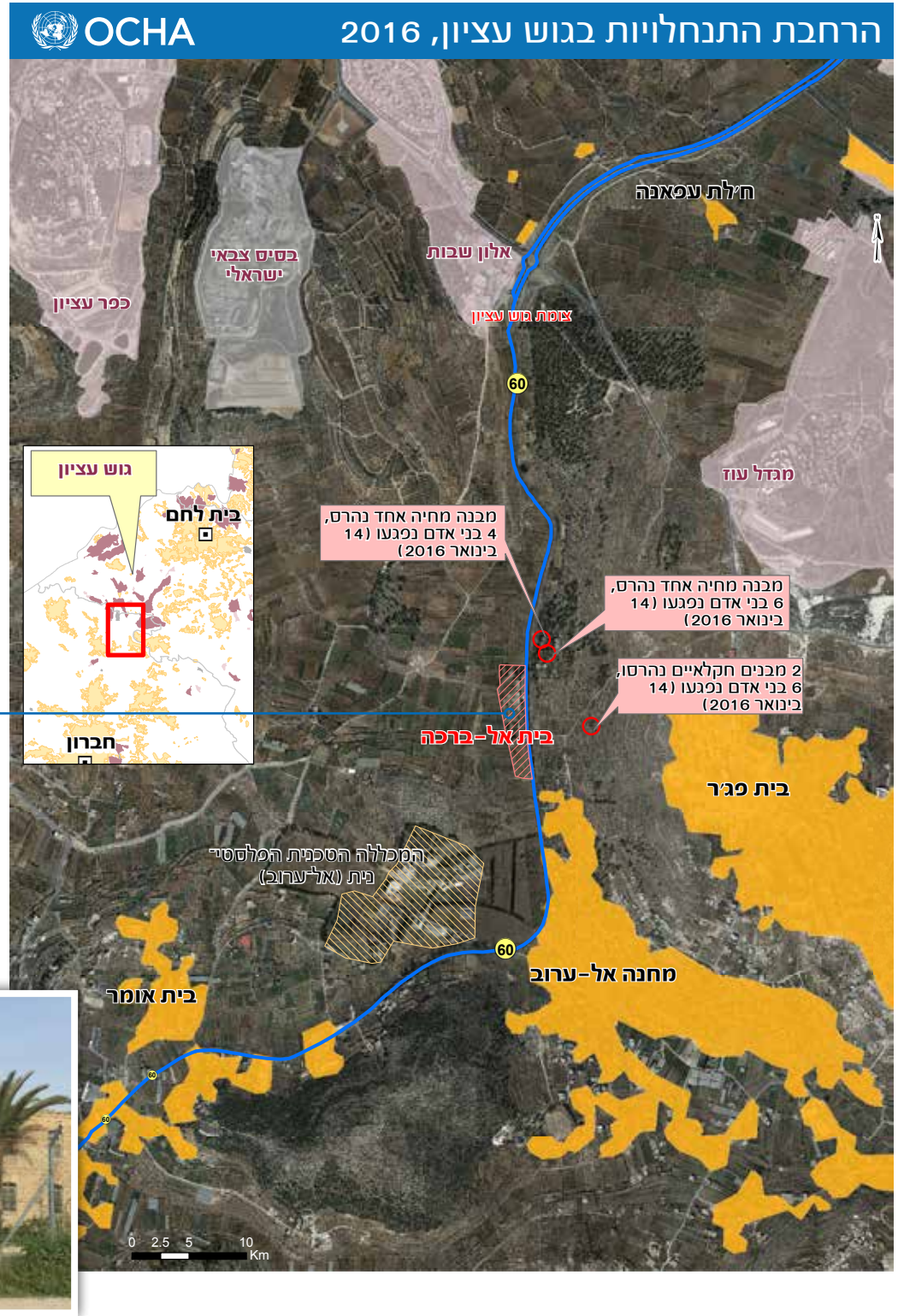
מחנה הפליטים אל-ערוב היווה זה מכבר נקודת התלקחות של עימותים עם כוחות ישראליים המוצבים בתוך מגדל תצפית צבאי בכניסה למחנה ובקרבתו. בשנים האחרונות היו גם תקריות חוזרות ונשנות שבהן יידו צעירים פלסטינים אכנים על כלי רכב ישראליים הנוסעים בכביש 60. בשנת 2015 תיעדה סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם (אונר"א) 115 מבצעי חיכוש ומעצר ו-53 עימותים אלימים עם פליטים פלסטינים, שבהם נהרג אדם אחד ו-35 בני אדם נפצעו. מאז אוקטובר 2015 תועדו במעגל התנועה של צומת גוש עציון, מצפון למחנה, אירועים שבהם פלסטינים דקרו חיילים ישראלים ומתנחלים, דרסו אותם או ירו עליהם. סביר להניח כי הקמתה של התנחלות חדשה בקרבתם המידית של המחנה והצומת אך תגביר את רמות המתיחות והאלימות, הגבוהות ממילא.

סכנות למקורות מחיה

סביר להניח כי האכלוס ו/או התפעול של ההתנחלות על בסיס קבע יגרום לנקיטתם של אמצעי ביטחון, לרבות הגבלות על גישת פלסטינים. השטח המקיף את בית אל-ברכה מצוי כבעלותם הפרטית של חקלאים מהכפר בית אומר, מעובד באינטנסיביות ומשמש לגידול זיתים, ענבים, שקדים, תפוחים וירקות עונתיים. על סמך הנוהג השכיח בהתנחלויות אחרות, הביעו חקלאים חשש מפני התקנת גדרות נוספות סביב הנכס והטלת הגבלות שיפגעו בגישה לאזור. זאת בנוסף לחששות קיימים ביחס לסלילת כביש עוקף חלופי לקטע של כביש 60 העובר ליד מחנה אל-ערוב, העלולה להיות מלווה בהפקעת אדמות ובעקירת עצים.¹⁰

הקמה או הרחבה של התנחלויות בגדה המערבית הכבושה אינה חוקית מתוקף המשפט הבינלאומי, והפכה לגורם עיקרי לפגיעותה של האוכלוסייה הפלסטינית.

בנוסף על כך, כ-14 בינואר 2016 הרסו הרשויות הישראליות שני מבנים השייכים לפליטים ממחנה אל-ערוב, ששימשו קודם לכן כלולים, בנימוק שנבנו בלי היתרי בנייה ישראליים. כעבור יומיים הרסו הרשויות קיר בטון ובור מים, באותו נימוק, ויישרו בדחפור חלקת אדמה סמוכה. במהלך יישור האדמה נעקרו 85 עצי זית, שקד וגפן. תקריות אלה עוררו חששות מפני הריסה אפשרית, בעקבות פתיחת ההתנחלות, של מבנים יבולים קיימים שתלויים ועומדים נגדם צווי הריסה או גירוש.

סכנת גירוש בכפייה

במשך כארבעים שנה התגוררה באחד ממבני המתחם משפחת פליטים פלסטינית בת שבע נפשות, במסגרת הבנה לא רשמית עם הכנסייה הפרסביטריאנית, שהעסיקה את ראש משק הבית במתחם. בחודשים האחרונים הפעיל הארגון השוודי לחץ על המשפחה לפנות את הבניין. ב־6 בפברואר 2016 מנעו חיילים ישראלים משלושה מבני המשפחה (אחים, כולם בוגרים) להיכנס לביתם אלא אם יחתמו על מספר מסמכים הנוגעים לגירושם - האחים סירבו לחתום. כן ערכו החיילים חיפוש בבית. נכון לעכשיו שניים מהשלושה עדיין אינם יכולים להיכנס למתחם, בעוד חמשת בני המשפחה הנוותרים ממשיכים להתגורר באתר. הם חיים בסביבה רוויית מתח, בשל איום הגירוש התלוי מעל ראשם והעובדה שעל שער הגישה חולשים מאבטחים פרטיים. לאחרונה עתרה המשפחה לבית המשפט העליון נגד גירושם והשיגה צו ביניים עד שבית המשפט יחליט בעניינה.

השיקום בעזה נתקל בקשיים נוספים בשל עניינים הנוגעים לזכויות דיור, קרקע ורכוש

השיקום פותח הזדמנות לתכנון עירוני ראוי לשמו

ככל שמתקדם שיקומם של בתים שנהרסו בעזה במהלך הסכסוך ב־2014, וככל שניתן המימון המובטח, כך מתעוררות סוגיות הנוגעות לזכויות הדיור, הקרקע והרכוש של המשפחות הנפגעות, ולתכנון עירוני.

את סוגיות הדיור, הקרקע והרכוש ניתן לראות היטב בשכונת שגעייה, שממזרח לעיר עזה, שהפגיעה בה הייתה מהקשות ביותר: 24% מהבתים שנהרסו כליל ברצועה כולה נמצאים בשכונה זו. להערכת מועצת הפליטים הנורווגית, רק 20% מהקרקע באזור זה רשומים על שם הבעלים הנוכחיים.¹²

אפשר שרישום הקרקעות התעכב בשל ההוצאות הכרוכות בו והקושי להשיג את כל מסמכי הבעלות. חלק מהבעלים איבדו את שטרי הבעלות בסכסוך, ואילו לאחרים מספרי רישום שגויים של חלקות האדמה. היעדר סקר מקרקעין ראוי לשמו מקשה לאמת את גבולות החלקות ועלול להוביל למחלוקות. בנוסף על כך, נכסים רבים מצויים בהליכי ירושה מתמשכים בשל מות הבעלים, שחלקם מתו במהלך הסכסוך ב־2014.

מצב שיקום הבתים

הודות לסיוע במזומן מסוכנויות או"ם או תמיכה בינלאומית אחרת, נכון לסוף מרס 2016 כבר נבנו מחדש או שופצו כ־17% (3,000) מ־18 אלף הבתים שנהרסו או ניזוקו קשות.¹¹ על פי הערכות, 75 אלף בני אדם עדיין עקורים. בנייתם או שיפוצם של 3,700 בתים, המהווים 21% מהמקרים הממתינים לטיפול, מתבצעים כעת. עד כה הובטח המימון לכ־5,100 בתים (28% מהמקרים הממתינים לטיפול) שייבנו מחדש או ישופצו ב־2016, כך שכעת חסר מימון ל־5,991 בתים, המהווים כ־34% מהמקרים הממתינים לטיפול.

NORWEGIAN REFUGEE COUNCIL

חלק זה נמסר על ידי מועצת הפליטים הנורווגית מטעם כוח המשימה לענייני הגנה

הכרחי להבטיח תמיכה למשפחות המתמודדות עם סוגיות תיעוד העלויות למנוע מהן קבלת סיוע לצורך בנייה מחדש. בנוסף, רבים בנו את בתיהם בלא היתרי בנייה מהרשויות בעזה, ותופעה זו גרמה להיעדר תכנון עירוני נאות ומרחבים ציבוריים. הסוגיה המרכזית כעת היא האם לבנות את השכונות הללו במהירות כמות שנבנו מלכתחילה, ובכך ליצור צפיפות יתר, תשתיות לא מספיקות והיעדר מרחבים ציבוריים, או "לבנות מחדש טוב יותר"¹³ באופן הנותן מענה לצורכי הקהילה, פותר בעיות קודמות ויוצר סביבת חיים טובה יותר. יש כעת הזדמנות לשלב בהליך השיקום התייחסות נאותה לזכויות הדיור, הקרקע והרכוש של נשים, לחזק את החברה האזרחית ולהבטיח שיפורים ארוכי טווח.

הניסיון במקומות אחרים בעולם מלמד תהליך השיקום לאחר סכסוך חשוב לא כחות מהתוצאה הסופית.¹⁴ כרגע מתנהלים מספר מיזמים מבטיחים: תוכנית היישובים של האו"ם (UN-Habitat), בשותפות עם מועצת הפליטים הנורווגית והמועצה הפלסטינית לדיור, פתחו בתכנון מרחבי שיתופי בשכונת חיזעא, שניזוקה קשות, לרבות בחינה של צרכי פיתוח עתידיים. בבית חנון מיישם משרד העבודות הציבוריות והדיור, בתמיכת הסוכנות האיטלקית לפיתוח שיתוף פעולה (AICS) דוגמה חיובית לתכנון שיתופי קהילתי לשיקום ושיפוצן של יותר ממאתיים יחידות דיור בא־נאדא ובקהילת אל־עֶזְקָה הסמוכה, ולשיקום 19 מבנים שניזוקו חלקית.

על כי הערכות, 75 אלף בני
אדם עדיין עקורים בעזה

פורסמו ממצאיו של סקר רישום והכנת פרופיל פגיעות של עקורים פנימיים

באפריל פרסם משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים ממצאי מפתח מסקר בין־סוכנותי לרישום והכנת פרופיל פגיעות של עקורים פנימיים, שנערך מאמצע אוגוסט עד דצמבר 2015.¹⁵ הסקר בדק יותר מ־16 אלף משקי בית שנהרסו או ניזוקו קשות במעשי האיבה ב־2014, ואסף מידע מכורט על תנאי חייהם וצורכיהם העדכניים. תוצאותיו המלאות של הסקר הועמדו לרשות כל הגורמים הרלבנטיים בבסיס נתונים מאוחד, המיועד לקדם שיתוף פעולה, תכנון וקידום מדיניות הומניטריים.

לקריאה מקוונת של הדוח ראו:

http://www.ochaopt.org/documents/idps_report_april_2016_hebrew.pdf

שיקום נרחב המיושם במסגרת זמן סבירה ומספק פתרון בר-קיימא למצוקתם של עקורים הכרחי כדי להגביר את חוסן הנפגעים, לאפשר מימוש של זכויות האדם ולמנוע היווצרות סביבה שתוביל לסכב חדש של אלימות. יחד עם זאת, טיפול בכעיות מורכבות מצריך הן זמן והן משאבים אנושיים וכספיים. האמצעים האחרים הדרושים, לצד בחינה של סוגיות דיור, קרקע ורכוש מרכזיות, כוללים הסרת ההגבלות על היבוא של חומרי בניין וציוד בניין; מציאת פתרון לפילוג הפלסטיני מבית כדי לאפשר לרשויות הפלסטיניות הרלבנטיות למלא ביעילות את תפקדי הממשל שלהן; מעורבות של האוכלוסיות הנפגעות בשיקום קהילותיהן; וזירוז חלוקתם של הכספים שמדינות תורמות התחייבו לתרום לשיקום עזה.

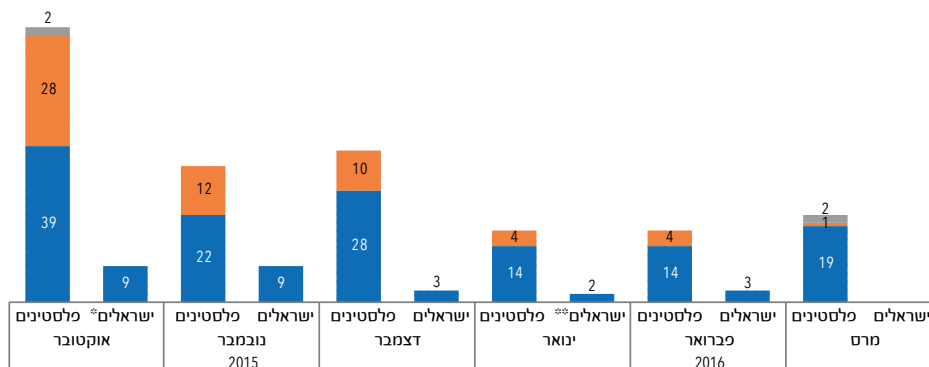
המתקפות והעימותים נמשכו גם בחודש מרס

ירי ספוראדי של רקטות על ישראל ותקיפות אוויריות בעזה ממשיכים לעורר דאגה

במהלך חודש מרס נהרגו 22 פלסטינים, בהם חמישה ילדים, מידי כוחות ישראלים בתקריות שונות ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש וישראל, לרבות 19 החשודים בתקיפת ישראלים; נתון זה גבוה מעט ממספר ההרוגים בשני החודשים הראשונים בשנה, אבל נמוך משמעותית מהנתונים שנרשמו ברבעון האחרון של 2015. לפי נתוני השב"כ הישראלי, המספר הכולל של מתקפות שביצעו פלסטינים (שרובן כללו השלכת בקבוקי תבערה ולא גרמו לנפגעים) ירד בחודש מרס ביותר מ-25% לעומת החודשיים הקודמים.¹⁶ מרס היה החודש הראשון מאז ההסלמה באלימות באוקטובר 2015 שלא תועדו בו הרוגים ישראלים, אף שבאירוע דקירה ביפו (ישראל) כ-8 במרס נהרג נתין זר ו-11 ישראלים נפצעו.

מרס היה החודש הראשון מאז ההסלמה באלימות באוקטובר 2015 שלא תועדו בו הרוגים ישראלים.

הרוגים בשטח הפלסטיני הכבוש ובישראל

*הנתון אינו כולל ישראלים שנהרגו ב-18 באוקטובר במתקפה שביצע בישראל אורח ישראלי ממוצא פלסטיני, שנהרג גם הוא במהלך התקרית.
**הנתון אינו כולל שלושה ישראלים שנהרגו ב-1 בינואר במתקפה שביצע בישראל אורח ישראלי ממוצא פלסטיני, שנהרג בשלב מאוחר יותר.

■ מתקפות ומתקפות לכאורה ■ עימותים ■ תקיפות אוויריות

מקרה מבחן

“הם נהרגו כשישנו”

אום כראם אבו ח'וסה, אם לשני ילדים שנהרגו בתקיפה אווירית ישראלית

כזמן שבעלי ואני וששת ילדינו ישנו, כוחות ישראליים הפגיזו אתר אימונים של ארגון חמוש, שממוקם במרחק של חמישים מטר מהבית שלנו. גרנו בשני חדרים מאזכסט וחומרים אחרים לבניית מטבח וחדר רחצה. כשהפציצו את האתר של הארגון החמוש, ההריסות עפו לכל עבר וחלק מהן נפלו על הבית שלנו. איבדתי את יאסין בן העשר ואת אסְקָאא בת השבע, ואיוב בן ה־12 נפצע קל.

יאסין היה כל כך מצחיק; הוא היה מקים את הבית לחיים עם התעלולים וחוש ההומור שלו. הוא גם היה מגן על אחיו ואחיותיו בכל פעם שאבא שלהם רצה להעניש אותם על משהו שעשו. הוא היה לוקח על עצמו את האשמה. כל אחיו ואחיותיו אהבו אותו.

איוב ויאסין היו חברים ומאוד קרובים זה לזה. הם עשו הכול יחד - למדו, אכלו ושיחקו. אני ממש דואגת לו כי הוא מסרב לדבר על מה שקרה. בלילות התעוררתי פעמים רבות מהצעקות שלו, כשהוא קורא ליאסין. והוא גם מתעורר בלילות ובא לישון בחיקי. בכל פעם שאיוב רואה בטלוויזיה משהו שקשור למלחמה או ליריות הוא משתגע ממש ומבקש מאתנו לכבות את הטלוויזיה. אני לא מאשימה אותו, אני כעצמי בקושי מסוגלת לישון, ואני מנסה לא לכבות לידם.

אני לא ישנה טוב כלילה; אני לא מסוגלת לסבול עוד חדירות או תקיפות. זו הפעם השלישית שאיבדתי את ביתי ונאלצתי להתחיל מאפס. בפעם הראשונה נעקרנו ב־2002 כשהצבא הישראלי הכריח אותנו לעזוב את השכונה שלנו והרס את כל הבתים שם. אחר כך הבית שלנו נהרס במלחמה ב־2014, ועכשיו זה קרה לנו שוב. אבל אני צריכה לתמוך בילדים שלי, שעצובים מאוד בגלל מה שקרה לאחים שלהם.

באחת המתקפות, ב־24 במרס, שני פלסטינים דקרו חייל ישראלי בעיר חברון וכצעו אותו: כוחות ישראליים ירו באחד מהם למוות וכצעו את השני. בצילומי וידיאו של המקום, רגעים אחדים לאחר האירוע, תועד חייל ישראלי יורה בראשו של הפלסטיני הפצוע, שהיה מוטל על הקרקע ולא נראה שנשקפה ממנו סכנה כלשהי. דובר הנציב העליון לזכויות האדם מטעם האו"ם הביע חשש בדבר "מה שנראה כהוצאה להורג בלא משפטי וציין את האפשרות שזו אינה תקרית יחידה מסוגה. הרשויות הישראליות עצרו את החייל ולאחר מכן הגישו נגדו כתב אישום בגין הריגה.¹⁷

בחודש מרס פצעו כוחות ישראליים 348 פלסטינים, 94 מהם ילדים, בעיקר במהלך הפגנות ועימותים. נתונים אלה משקפים את המשך מגמת ירידה. כ־10% מהפצועים נפגעו מתחמושת חיה והיתר משאיפת גז מדמיע שהצריכה טיפול רפואי, מקליעי גומי וממכות.

אחת התקריות החמורות ביותר התרחשה ב־12 במרס, כשרסיסי טיל שירה מטוס ישראלי לעבר מתקן אימונים צבאי בצפון עזה פגעו בבית סמוך, הרגו שני אחים פלסטינים וכצעו אח נוסף (ראו "מקרה מבחן"). לדברי הרשויות הישראליות, התקיפה בוצעה בתגובה על רקטות שארגון פלסטיני ירה לדרום ישראל יום קודם לכן, ירי שלא גרם לנפגעים או לנזק. בתקיפה אווירית ישראלית שבוצעה בנסיבות דומות, ב־11 באוקטובר 2015, נהרגו אישה הרה בת 26 ובתה בת השלוש.

*ירי פלסטיני של רקטות
וכפצצות מסכן את חייהם של
אזרחים ישראלים ופלסטינים
החיים בתוך שטחי השיגור
והנחיתה או בקרבתם.*

אף שהפסקת האש שהושגה באוגוסט 2014 בין ישראל לחמאס מחזיקה מעמד ברובה, מאז אפריל 2015 לא היה ולו חודש יחיד בלא ירי של לפחות רקטה או פצצת מרגמה אחת מעזה לשטח ישראל. לפי נתוני השב"כ הישראלי, המספרים הגדולים ביותר של רקטות וכפצצות מרגמה שנורו תועדו באוקטובר 2015 ובינואר 2016, שבכל אחד מהם נורו שבע רקטות או פצצות מרגמה, ואחריהן בחודש מרס 2016, שבו נורו חמש.¹⁸ לדברי הרשויות הישראליות, תקיפות אוויריות ופעולות חמושות אחרות שישראל מבצעת בעזה באות בתגובה על תקריות אלה, אף שלרוב המטרה היא במתקן אימונים צבאי ולא מקור הירי.

אף שמתקפות ירי הרקטות וכפצצות המרגמה הפלסטיניות במהלך תקופה זו לא גרמו לנפגעים, הן מסכנות את חייהם של אזרחים ישראלים ופלסטינים החיים בתוך שטחי השיגור והנחיתה או בקרבתם. בנוסף, אזרחים פלסטינים חשופים לתקיפות האוויריות הישראליות בעקבות מתקפות אלה; את הסיכונים מחריפים מיקומם של מתקנים צבאיים בתוך שכונות אזרחיות או בקרבתן, צפיפות האוכלוסין הגבוהה בעזה ואופיים הרעוע של רבים מהבתים. יתרה מכך ניסיון העשור האחרון מלמד על כך שמתקפות, הן פלסטיניות והן ישראליות, עלולות להתפתח להסלמה רחבה יותר, תלוי בחומרת תוצאותיהן.

1. ראו הודעה לעיתונות של דובר הנציב העליון לזכויות האדם, 30 במרס 2016, זמינה בכתובת: <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=18540&LangID=E>
2. הודעה לעיתונות, 28 במרס, זמינה בכתובת: http://www.ochaopt.org/documents/hc_statement_demolitions_mar24.khirbet_tana.final_he.pdf
3. גילי כהן, "מערכת הביטחון שוקלת לגרש בני משפחות של מחבלים לרצועת עזה", "הארץ", 24 בנובמבר 2015.
4. לקריאה ראו: <http://www.hamoked.org.il/files/2016/1160051.pdf>
5. יהונתן ליס, "כחלון: אתמוך בגירוש בני משפחות מחבלים ילאן שאכשרי", "הארץ", 15 במרס 2016.
6. <http://m.knesset.gov.il/Activity/committees/knesset/News/Pages/23316.aspx>
7. ברק רביד, "נתניהו ליועמ"ש: אשר גירוש בני משפחות מחבלים לעזה", "הארץ", 2 במרס 2016.
8. H. Levinson, "Israeli Defense Minister Oks Addition of West Bank Church Compound to Settlement Bloc," Haaretz, 6 January 2015.
9. חיים לוינסון, "יעלון אישר התנחלות חדשה שתרחיב את גוש עציון דרומה", "הארץ", 6 בינואר 2016.
10. ראו: Peace Now, Infrastructure Projects Agreed with the Settlers, 11 November 2014.
11. Shelter Cluster Palestine: Shelter Cluster Monthly Report, March 2016
12. NRC Factsheet 4: Reconstruction in Shujaiya neighbourhood, Gaza Housing Land and Property Rights series, April 2015
13. תפיסה זו אומצה בהרחבה אחרי הצונאמי באוקיינוס ההודי. במסגרתה, קהילות משוקמות באופן המטפל בחולשות יסוד, ומחזק את עמידותן כחלק מתהליך השיקום כדי לעשות אותן פגיעות פחות לאסונות.
41. "הנטייה... של ממשלות, תורמים ואמצעי התקשורת הייתה להתמקד במספר הבתים שנבנו כקנה מידה להישג. עם זאת, התוכניות המצליחות ביותר שימשו זרז להתאוששות... וסללו את הדרך לפיתוח עתידי." Lessons from Aceh, p. 9, <http://www.dec.org.uk/sites/default/files/pdf/lessons-from-aceh.pdf>
15. משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, "עזה: עקורים כנימיים", אפריל 2016, http://www.ochaopt.org/documents/idps_report_april_2016_hebrew.pdf
16. שירות הביטחון הכללי, "דוח חודשי - מרץ 2016", ראו: <https://www.shabak.gov.il/publications/monthly/Pages/Report042016.aspx>
17. הודעה לעיתונות, 30 במרס 2016, ראו: <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=18540&LangID=E>
18. ש.מ.